

*В. А. Касьянова,
кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформаційних систем і технологій, Одеський державний аграрний університет*

АНАЛІЗ СТАНУ ВИРОБНИЦТВА ОСНОВНИХ ВИДІВ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ НА ОДЕЩИНІ

У статті наведено аналіз стану промислового виробництва Одещини в 2011 році. На основі показників виробництва основних видів продукції промисловості за 2004—2011 роки зроблено прогноз по виробництву на 2012 рік на основі теорії рядів динаміки.

This paper analyses the industrial production in the Odessa region in 2011. Using the time series theory the production forecast for 2012 based on the production indicators of the main kinds of industrial products during 2004—2011 is made.

*Ключові слова: аналіз, виробництво, ряди динаміки, прогноз.
Key words: analysis, production, time series, forecast.*

ВСТУП

Промислове виробництво відіграє значну роль у структурі реального сектору економіки України. Адже, будучи однією з найбільших сфер суспільного виробництва країни, визначає рівень її соціально-економічного розвитку, спеціалізацію економіки і масштаби участі в територіальному поділі праці. Правильно обрана стратегія виробництва, відповідні обсяги випуску продукції, стабільний і розширений обсяг збуту продукції дозволяє всім учасникам виробничої діяльності досягти своїх фінансових цілей. Цим і зумовлена важливість аналізу діяльності промислових підприємств. У статті, окрім порівняння основних показників промислового виробництва 2011 року з 2010 роком, зроблено аналіз за 6 місяців 2012 року і прогноз випуску на 2012 рік.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Проаналізувати стан виробництва основних видів промислової продукції на Одещині в 2011 році порівняно з 2010 роком. Аналіз проводиться за такими основними напрямками: виробництво і реалізація, зовнішня торгівля, споживчий ринок, інвестиційна діяльність, фінансовий стан, праця і заробітна плата.

Прогноз показників виробництва основних видів промислової продукції на 2012 рік на основі рядів динаміки в натуральних одиницях виміру. При дослідженні використовувалась одна з методик економетричного моделювання, а саме аналіз рядів динаміки, для того щоб на базі рівняння ряду значень показників за 2004—2011 рр. зробити прогноз випуску основних видів продукції на 2012 рік. Така методика включає в себе наступні етапи: графічний аналіз (дозволяє підібрати функцію (рівняння) моделі найкращим чином), аналіз основних економетричних показників та розрахунок прогнозного значення показника на 2012 рік із заданою імовірністю.

РЕЗУЛЬТАТИ

Виробництво харчових продуктів і напоїв — одна з головних ланок промислового комплексу Одещини. У

харчовій промисловості в 2011 р. стабільна робота підприємств залежала від забезпечення сировиною. Підприємствам харчової промисловості належить майже третина (30,3%) загального обсягу реалізацій промислової продукції області. Нестабільність в економіці, жорстка конкуренція на ринках збуту призвела до скорочення обсягів у виробництві харчових продуктів та напоїв у 2011 р. проти 2010 р. на 21,3%. Найвагомішими індексоутворюючими видами діяльності в харчовій промисловості регіону є виробництво олії та тваринних жирів, виробництво напоїв. На них припадає більше половини реалізованої продукції в загальному обсязі реалізації продуктів харчування.

Одеська область традиційно є регіоном виноградарства й виноробства. У регіоні вирощується майже половина українського винограду, що дає поштовх для розвитку потужних виноробних підприємств. Але у зв'язку з відсутністю ринків збуту виноробної продукції, а також через падіння купівельної спроможності споживачів, низьку конкурентоспроможність вітчизняних товаровиробників та наповнення ринку імпортною продукцією у виробництві напоїв спостерігалось скорочення виробництва виноградного вина на 71,2% (на 9208,9 тис. дал.). Також спостерігалось зниження виробництва безалкогольних напоїв — на 43,4% (на 754,8 тис. дал.), натуральних мінеральних газованих вод — на 29,0% (на 414,4 тис. дал.). Водночас збільшився обсяг випуску коньяку, бренді на 44,3% (на 629,7 тис. дал.). У 2011 р. на ТОВ "ПТК "Шабо" було впроваджено нові види вин: вермути та ігристі вина. На ПрАТ "Одеський завод шампанських вин" розроблено та виготовлено дослідні партії нової продукції — напою винного виноградного ароматизованого газованого "Одеса Фієста".

У жировій промисловості на 28,8% відбулось збільшення випуску рафінованої пальмової олії, на 1,7% — нерафінованої соняшникової олії. Найвагоміше для цієї галузі підприємство ТОВ "Дельта Вілмар СНД" у 2011 р. завершило будівництво другої черги комплексу

по переважанню та переробці тропічних олій зі створенням 50 нових робочих місць та запустили нову лінію з фасування жирів у гофро-короби. Протягом 2011 року на ВАТ "Іллічівський олійножировий комбінат" були освоєні нові види продукції: замітники кондитерських жирів для виробництва хлібобулочних виробів, замітники молочного жиру, сумішей для виробництва морозива, маргаринів для листового тіста.

Значну частину реалізованої промислової продукції серед продуктів харчування зайняло перероблення та консервування овочів та фруктів. В Одеській області досить сприятливі природно-кліматичні умови для вирощування овочів, плодів та ягід, що зумовлює наявність цілого ряду консервних заводів: ПАТ "Одеський консервний завод дитячого харчування", СП "Вітмарк-Україна", ПрАТ ВО "Одеський консервний завод", ТОВ "Соковий завод Кодимський" та інші. Але, на жаль, спостерігається подібна ситуація, що і з винами. Підприємства із перероблення овочів та фруктів зменшили виробництво натуральних соків (включаючи апельсиновий) на 15,5%, натуральних купажованих соків — на 12,5%, натуральних консервованих овочів — на 5,4%. Водночас збільшилося виробництво консервованих овочів, фруктів із додаванням оцту — 26,5%.

Найбільш вагомими виробниками регіонального масштабу у виробництві свіжої чи охолодженої яловичини, телятини та свинини є ПП "Сегрос-м'ясо", ТОВ "Титан"; ковбасних виробів — СГП ТОВ "ВЕККА", МПП "Гармаш", ТОВ "Лібра". Підприємства м'ясної промисловості порівняно з попереднім роком збільшили виробництво напівфабрикатів м'ясних у 1,7 рази (на 0,4 тис. т), субпродуктів харчових — на 52,9% (на 0,2 тис. т), свинини свіжої (парної) чи охолодженої — на 41,9% (на 0,6 тис. т), яловичини і телятини свіжої (парної) чи охолодженої — на 31,1% (на 0,2 тис. т). Водночас знизилася виробництво ковбасних виробів — на 4,9% (на 0,4 тис. т).

На діяльність підприємств металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів області, як і раніше, впливає зовнішньоекономічна кон'юнктура, коливання цін на сировину, технологічні матеріали, і як наслідок — висока собівартість продукції. У 2011 р. обсяги виробництва в галузі скоротилися на 9,3% у порівнянні з попереднім роком. Зменшення спостерігалось у виробництві котлів центрального опалення на 31,0% (на 2822 шт.), виробів, одержаних холодним штампуванням і гнуттям, з нелегованої та нержавіючої сталі — на 30,0% (на 3851 т) та будівельних збірних металоконструкцій — на 26,0% (на 415,7 т). Однак зросло виробництво цвяхів, кнопок креслярських, скоб і аналогічних виробів на 44,3% (на 853 т), інших конструкцій, частин конструкцій, плит, панелей та аналогічних виробів з металів чорних або алюмінію — на 12,3% (на 342,9 т). Лідери цієї галузі: СП ТОВ "Панком ЮН", ТДВ "Верстатонормаль" — знизили обсяги виробництва та реалізації промислової продукції через зростання вартості сировини та нестабільність цін на готову продукцію на світових ринках, зростаючу конкуренцію з боку китайських виробників кріпильних виробів, введення Російською Федерацією у 2011 р. митного збору на кріпильні вироби, зниження замовлень на продукцію від Білорусії.

У поточному році почала простежуватися позитивна тенденція щодо темпів виробництва, а саме уповільнення спаду промислового виробництва в області з 14,9% у січні-червні 2011 р. до 10,6% у січні-червні 2012 р. Обсяги загальнодержавного виробництва за цей період зросли на 0,4%.

У виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів у січні-червні 2012 р. проти січня-червня 2011 р. обсяг випуску продукції зменшився на 6,4% (у січні-червні 2011 р. проти січня-червня 2010 р. — на 19,8%). Скоротилося виробництво солоних оселедців, копченої риби, включаючи філе, солоні риби, крім оселедців. Також зафіксовано скорочення виробництва свіжої чи охолодженої яловичини і телятини на 81,9%, свіжої чи охолодженої свинини — на 53,0%, обробленого рідкого молока — на 49,0%, солоного, у розсолі, чи копченого м'яса свійської птиці — на 35,9%, готових продуктів і консервів з риби — на 16,2%, вершків жирністю більше 8% — на 7,0%, жирних сирів — на 4,3%. Водночас зростання виробництва досягнуто у випуску м'ясних напівфабрикатів у 3,0 рази, вершкового масла — на 26,7%, сушеної, солоні чи копченої свинини — на 8,2%, кисломолочних продуктів — на 4,0%.

На підприємствах із перероблення овочів та фруктів зменшилося виробництво консервованих овочів, фруктів, горіхів з додаванням оцту чи оцтової кислоти, консервованих натуральних овочів на 10,9%, натуральних купажованих соків — на 4,2%. У той же час на 7,4% збільшилось виробництво натурального не купажованого соку з інших фруктів і овочів, на 4,0% — натуральних соків (крім апельсинового), на 3,6% — натуральних соків (включаючи апельсиновий).

У виробництві напоїв скоротилось виробництво виноградного вина на 44,6%, безалкогольних напоїв — на 34,0%, натуральних мінеральних негазованих вод — на 33,0%, натуральних мінеральних газованих вод — на 21,5%.

На підприємствах жирової промисловості відбулось збільшення випуску маргарину і аналогічної продукції у 2,0 рази, нерафінованої соняшникової олії — на 7,7%.

У борошномельно-круп'яній промисловості зафіксовано зменшення обсягів виробництва круп на 37,0%, макаронних виробів без начинки, не підданих тепловому обробленню, — на 34,2%, солодкого печива і вафель — на 22,2%, пряників і аналогічних виробів — на 20,0%, здобних виробів — на 6,8%, хлібобулочних виробів — на 5,1%. Водночас збільшилось виробництво макаронних виробів з начинкою, підданих тепловому обробленню, у 2,0 рази, борошна — на 2,1%, тортів — на 1,3%.

У легкій промисловості обсяг виробництва за січень-червень 2012 р. у порівнянні з січнем-червнем 2011 р. зменшився на 19,1% (виробництво в галузі у січні-червні 2011 р. проти відповідного періоду 2010 р. зросло на 48,2%). Спостерігався спад у виробництві светрів, джемперів, пуловерів, жилетів машинного чи ручного в'язання на 96,7%, постільної білизни — на 86,7%, жіночих та дівчачих брюк та бриджів — на 51,9%, спідниць та спідниць-брюк — на 50,8%, верхнього трикотажу — на 14,6%, взуття — на 2,8%. У той же час зросло виробництво чоловічих та хлопчачих брюк та бриджів на 17,4%.

Частка обсягу реалізованої промислової продукції Одеської області у 2011 р. склала 2,2% від загальнодержавного обсягу. Промисловими підприємствами області реалізовано продукції на 24359,9 млн грн.

У структурному складі по видах промислового виробництва традиційно більша частина обсягів припадала на підприємства переробної промисловості (78,6%). Підприємства виробництва та розподілення електроенергії, газу та води становили — 21,3%, частка реалізації підприємств добувної промисловості — 0,1%.

У структурі реалізації промислової продукції найбільша частка належала виробництву харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів — 30,3%, хімічній та нафтохімічній промисловості — 24,6%, машинобудуванню — 12,2%, металургійному виробництву та виробництву готових металевих виробів — 6,4%.

Обсяги реалізованої промислової продукції на одну особу в області за 2011 р. склали 10207,6 грн., що нижче рівня відповідного періоду минулого року на 14,3%.

У січні-червні 2012 р. промисловими підприємствами області реалізовано продукції на 11510,2 млн грн. У структурному складі по видах промислового виробництва традиційно більша частина обсягів припала на підприємства переробної промисловості (71,7%). На підприємства виробництва та розподілення електроенергії, газу та води припадало 28,3%, частка реалізації підприємств добувної промисловості становила 0,03%.

У структурі реалізації промислової продукції найбільша частка припала на виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (28,7%), хімічну та нафтохімічну промисловість (20,8%), машинобудування (11,9%), металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів (5,2%).

У порівнянні з січнем-червнем 2011 р. частки обсягів реалізації підприємств більшості видів діяльності зросли, крім хімічної та нафтохімічної промисловості, — на 3,3 в.п.; металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів на 2,0 в.п.

Обсяги реалізованої промислової продукції на одну особу в області за січень-червень 2012 р. становили 4819 грн., що нижче рівня відповідного періоду минулого року на 3,0%.

Одеська область має досить вигідне географічне розташування, розвинуту транспортну інфраструктуру з виходом через морські порти на ринки країн Європи, Азії, Африки, Північної та Південної Америки. Проте у 2011 р. склалася досить негативна кон'юнктура для експортерів через постійно зростаючі ціни на енергоносії та сировину на внутрішньому ринку, зростання конкуренції з боку виробників з Китаю та країн СНД, що призвело до втрати традиційних ринків збуту.

Аналізуючи розвиток зовнішньоторговельних відносин підприємств регіону в 2011 р., слід зазначити, що обсяги експорту продукції підприємств, які займалися виготовленням промислової продукції, зменшилися на 10,8% у порівнянні з 2010 р. і становили 985,6 млн дол. США. У загальному обсязі товарів частка промислових підприємств становила 64,0% від експорту товарів області.

Підприємствами харчової промисловості відвантажено продукції власного виробництва на 101,5 млн дол., що на 16,4% більше, ніж у попередньому році. Структуру експорту підприємств харчової промисловості фор-

мували жири та олії тваринного або рослинного походження, обсяг яких скоротився на 24,5% у порівнянні з 2010 р. Зокрема, відвантажено соняшникової олії 59,0 тис. т, пальмової олії 27,2 тис. т, споживачами якої були Російська Федерація, Саудівська Аравія, Казахстан, Сирійська Арабська Республіка, Туреччина, Індія, Італія, Грузія. Експорт кондитерських виробів з цукру та карамелі зріс на 47,5%, готових продуктів з м'яса та риби — на 21,0%. Поряд з цим скоротилися поставки шоколадних виробів на 32,1%, алкогольних і безалкогольних напоїв — на 23,2%, консервованих овочів та плодів — на 6,1%.

Підприємствами, які здійснювали випуск машин та устаткування, відвантажено продукції на суму 43,8 млн дол., що на 9,3% більше, ніж за попередній рік.

У січні-червні 2012 р. обсяги експорту підприємств, які займалися виготовленням промислової продукції зменшилися на 19,9% у порівнянні з відповідним періодом 2011 р. і становили 366,5 млн дол. США.

Підприємствами харчової промисловості відвантажено продукції на 48,6 млн дол., структуру експорту складала жири та олії тваринного або рослинного походження, алкогольні і безалкогольні напої, оцет, продукти переробки овочів.

У 2011 р. споживчі ціни (тарифи) на товари та послуги по області зросли на 5,4% (по Україні — на 4,6%), що на 5,1 в.п. менше за відповідний показник 2010 р. (по Україні — на 4,5 в.п.).

Споживчі ціни на продукти харчування та безалкогольні напої у 2011 р. зросли на 2,5%.

У 2011 р. найбільшого підвищення цін (на 17,3%) серед продуктів харчування зазнали олія та жири. Серед товарів цієї групи значно (на 38,6%) підвищилися ціни на сало. Олія подорожчала на 16,7%.

Подорожчання м'яса та м'ясопродуктів становило 12,0%. На 16,6—11,8% зросли ціни на варену ковбасу, сосиски, сардельки, яловичу вирізку, птицю, м'ясний фарш та яловичину.

На 10,8% зросли ціни за групою молоко, сир та яйця. Відчутно (на 29,8%) подорожчали яйця.

За групою хліб і хлібопродукти ціни підвищилися на 4,4%. Найсуттєвіше (на 46,2%) зросли в ціні вівсяні пластівці. На 26,9—13,4% стали дорожчі бубличні вироби, вафлі, булочні вироби, макарони, печиво. Разом з цим відбулось суттєве (на 34,0%) здешевлення гречаної крупи.

Алкогольні напої та тютюнові вироби стали дорожчими на 10,0% (проти на 24,6% у 2010 р.), у т.ч. алкогольні напої — на 16,6%.

Приріст цін на одяг і взуття становив 3,2%. Серед взуття, ціни на яке підвищилися на 3,3%, взуття для чоловіків подорожчало на 5,0%, для дітей — на 3,6%. Ціни на одяг зросли на 3,1%, у тому числі на одяг для чоловіків — на 4,1%, для дітей — на 3,9%.

На стан виробництва суттєво впливає розвиток інвестиційної інфраструктури та надходження інвестицій. Зростання інвестиційних вкладень підприємств регіону в попередньому році зумовлювалось, насамперед, загальною необхідністю впровадження у виробничий процес нових високоєфективних енергозберігаючих технологій в умовах стрімкого зростання цін на енергоносії. Адже, від своєчасного здійснення відповідних капітальних вкладень на пряму залежить прибутковість будь-якої діяльності.

У 2011 р. обсяги інвестицій в основний капітал у розвиток підприємств промисловості становили 15,9% капіталовкладень області, та їх обсяги, порівняно з 2010 р., скоротилися на 0,9%. Другий рік поспіль зростають інвестиції у добувну промисловість, але їх обсяги залишаються незначними і складають лише 0,1% від загальної суми інвестицій у промисловість в цілому. Натомість скоротили обсяги освоєних інвестицій (на 14,4%) підприємства з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води. Ними освоєно 543,9 млн грн. інвестицій в основний капітал, переважно кошти були направлені на проведення заходів щодо покращання роботи об'єктів виробництва та розподілення електроенергії.

Підприємства переробної промисловості торік отримали 63,4% вкладень інвестицій у промисловість і їх обсяг збільшився на 7,6% відносно 2010 р.

Суттєвого приросту капіталовкладень досягнуто на підприємствах целюлозно-паперового виробництва та видавничої діяльності (на 54,2%); виробництва харчових продуктів (на 42,2%) та хімічної та нафтохімічної промисловості (на 39,0%). Частка цих видів діяльності в загальних обсягах у переробну промисловість становила 44,2%.

Негативний вплив на темпи освоєння капіталовкладень у переробній промисловості вплинуло на зменшення обсягів інвестицій в основний капітал у підприємств легкої промисловості (на 48,1%), виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції (на 40,0%) та оброблення деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів (на 27,2%). Але питома вага таких підприємств у загальному обсязі інвестицій у промисловість залишилася незначною і становила 4,5%.

Залучення інвестицій в область сприяло завершенню будівництва ряду будівель та споруд.

Крім цього, на підприємствах харчової промисловості проведено реконструкцію та будівництво цехів під виробництво 2,8 муб консервів плодоовочевих, 70,0 т олії нерафінованої, 198,0 тис. т олії і рафінованих жирів, 115 т продуктів з м'яса та субпродуктів м'ясних, 37 т консервованих продуктів з м'яса, 68,0 тис. дал виноградного вина та 5,0 тис. дал спирту етилового, 650 т морозива; переробки 7,0 тис. т м'яса, 177 тис. дал виноматеріалів та розливу 800 тис. пляшок вина.

У січні-березні 2012 р. у розвиток промисловості було спрямовано 13,4% усіх капітальних інвестицій, їх обсяг порівняно з відповідним періодом минулого року збільшився на 35,1%. Це, в першу чергу, зумовлено збільшенням (на 47,3%) інвестицій у виробництво та розподілення електроенергії, газу та води і на 30,9% — у переробну промисловість, частки яких склали 32,3% та 67,3% від обсягу в промисловість, відповідно.

У переробній промисловості наростили темпи інвестування підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (на 30,4%), частка яких у загальному обсязі найбільша і становила 40,4%. Інвестиційно-привабливими залишаються також підприємства з виробництва електричного, електронного та оптичного устаткування, обсяги освоєння інвестицій яких зросли в 2,7 рази. Підприємства з хімічного та целюлозно-паперового виробництва наростили обсяги освоєння інвестицій на 83,8% та 48,1%, відповідно. Але частки цих видів діяльності у загальних обсягах інвес-

тицій у промисловість залишилися незначними і становили 12,9%.

Водночас скоротилися темпи освоєння інвестицій у підприємствах з оброблення деревини та виробництва виробів з деревини (на 95,0%), виробництва транспортних засобів (на 53,3%), машин та устаткування (на 34,4%) та виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції (на 5,8%). Частка цих видів діяльності у загальному обсязі капітальних інвестицій у переробну промисловість була незначною і становила лише 3,2%.

Аналізуючи структуру іноземних інвестицій в економіку області за видами економічної діяльності, варто зазначити, що найбільші обсяги з початку інвестування вкладені в промисловість — 366,9 млн дол. США (приріст капіталовкладень у 2011 р. склав 52,3 млн дол.). Зокрема, у виробництво харчових продуктів спрямовано 35,8% загальної суми в промисловість, у виробництво продуктів нафтоперероблення та хімічну промисловість — 24,7%, машинобудування — 16,5%, виробництво та розподілення електроенергії, газу та води — 13,8%.

Проблеми виробництва та реалізації виробленої продукції відобразилися на фінансовому стані промислових підприємств. За підсумками 2011 р., 60,8% промислових підприємств отримали прибуток до оподаткування у обсязі 998,4 млн грн., решта (39,2%) підприємств отримали збиток 1853,3 млн грн. Таким чином, сальдований фінансовий результат до оподаткування в цілому по промисловості у 2011 р. склався негативним і становив 854,9 млн грн. збитку, що на 34,0% менше, ніж у 2010 р.

Характеризуючи фінансові показники промисловості області, слід зупинитися на показниках рентабельності. Рівень рентабельності операційної діяльності підприємств як відношення фінансового результату від операційної діяльності (основна та інша діяльність підприємства, крім фінансової та інвестиційної) до відповідних витрат у промисловості у 2011 р. склав 0,6%. У зв'язку з тим, що 2010 р. витрати операційної діяльності у промисловості становили 37404,5 млн грн., а збиток від операційної діяльності лише 2,5 млн грн., показник збитковості операційної діяльності мав значення, максимально наближене до нульового.

Серед видів промислової діяльності у 2011 р. найвищий рівень рентабельності операційної діяльності мали підприємства хімічної та нафтохімічної промисловості (6,0%), легкої промисловості (4,5%), машинобудування (3,1%), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (2,4%).

Підприємства виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів у 2010 р. мали рівень рентабельності операційної діяльності 2,4%. За підсумками 2011 р. підприємства цього виду отримали збиток від операційної діяльності і відповідно рівень збитковості склав — 0,9%.

Негативним був також результат операційної діяльності цілого ряду інших видів діяльності промислових підприємств області. Найбільший рівень збитковості операційної діяльності склався у підприємств по виробництву коксу, продуктів нафтоперероблення та ядерних матеріалів (-59,4%), добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних (-23,8%), виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції (-12,1%).

Таблиця 1.

Види продукції	2011 р.	Прогноз на 2012 р.
Яловичина і телятина свіжі чи охолоджені, тис. т	0,7	1,2
Свинина свіжа чи охолоджена, тис. т	2,2	3,2
Соки фруктові та овочеві, нектари, тис. т	42,5	131,5
Овочі консервовані натуральні, тис. т	26,2	26,7
Овочі, фрукти, горіхи, і гриби консервовані з додаванням оцту чи оцтової кислоти, тис. т	5,6	6,1
Олія нерафінована, тис. т	382,0	477,8
Молоко оброблене рідке, тис. т	11,9	9,2
Борошно, тис. т	113,4	82,9
Вироби хлібобулочні, тис. т	90,1	88,0
Вино виноградне, тис. дал	3719,8	6965,2
Взуття, тис. пар	6863,4	6235,7
Металоконструкції будівельні збірні, т	1184	2893
Причепи та напівпричепи інші, шт.	722	895
Проводи та кабелі електричні низьковольтні до 1000 в, тис. км	199,7	188,4

Не останню роль у промисловості займають соціальні проблеми: забезпеченість промислових підприємств кваліфікованими кадрами, наявність заборгованості із виплати заробітної плати, недостатній рівень заробітної плати по окремих галузях.

Середньооблікова кількість штатних працівників, зайнятих на підприємствах промисловості Одеської області за 2011 р., становила 68,7 тис. осіб, що на 1,0% менше ніж у 2010 р.

Середньомісячна номінальна заробітна плата одного середньооблікового штатного працівника по промисловим підприємствам у 2011 р. становила 2761 грн. і зросла порівняно з попереднім роком на 26,5%. Разом з тим, рівень оплати праці працівників промислових підприємств на 15,7% вище середнього рівня по області, нарахування за одну оплачену годину дорівнювали 17,82 грн., що на 22,8% більше, ніж у 2010 р.

За рівнем середньомісячної заробітної плати у 2011 р. першість утримували працівники, зайняті на підприємствах хімічної промисловості, розмір оплати праці яких перевищив середній показник по промисловості в 1,9 раза.

Фонд оплати праці, нарахований штатним працівникам підприємств промисловості порівняно з попереднім роком зріс на 25,3% і становив 2276,8 млн грн.

Середньооблікова кількість найманих працівників, зайнятих на підприємствах промисловості у січні-червні 2012 р., становила 68,0 тис. осіб і скоротилась у порівнянні з відповідним періодом 2011 р. на 2,1%.

Середньомісячна номінальна заробітна плата одного середньооблікового штатного працівника (по підприємствах, установах, організаціях та їхніх відокремлених підрозділах із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб) по промисловим підприємствам у січні-червні 2012 р. становила 2931 грн., що на 14,4% більше, ніж у січні-червні 2011 р. Разом з тим, рівень оплати праці працівників промислових підприємств на 12,0% вищий середнього рівня по області. Нарахування за одну оплачену годину дорівнювали 19,77 грн., що на 14,1% більше, ніж у січні-червні 2011 р.

За рівнем середньомісячної заробітної плати у січні-червні 2012 р. першість утримували працівники, зайняті на підприємствах хімічної промисловості, розмір оплати праці яких перевищив середній показник по промисловості в 2 рази.

Фонд оплати праці, нарахований штатним працівникам підприємств промисловості порівняно з січнем-червнем 2011 р., зріс на 11,9% і становив 1196,2 млн грн.

Для більш повного аналізу промислової діяльності області була запропонована одна з методик економетричного моделювання, а саме аналіз рядів динаміки, для того щоб на базі рівняння ряду значень показників за 2004—2011 рр. зробити прогноз випуску основних видів продукції на 2012 рік. Така методика включає в себе наступні етапи: графічний аналіз (дозволяє підібрати функцію (рівняння) моделі найкращим чином), аналіз основних економетричних показників та розрахунок прогнозного значення показника на 2012 рік із заданою імовірністю.

На основі таких моделей, як експоненційна, логарифмічна, поліноміальна і степенева та на основі коефіцієнтів детермінації та варіації, а також критерію Фішера можна певно зробити висновок чи зросте або спаде в наступному періоді значення прогнозованої величини (табл. 1).

У результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що виробництво основних видів продукції найкращим чином апроксимується за допомогою поліноміальних моделей різних ступенів.

ВИСНОВКИ

Аналізуючи стан промислового виробництва серед південних регіонів України за підсумками 2011 р., слід відзначити, що Одеська область знаходилась на першому місці у виробництві хлібобулочних виробів, соняшникової нерафінованої олії, обробленого рідкого молока, взуття, збірних елементів конструкцій з цементу, бетону чи штучного каменю. Друге місце займає Одещина у виробництві свіжої чи охолодженої яловичини, телятини та свинини, ковбасних виробів, борошна та виноградного вина після Автономної республіки Крим, натуральних соків (включаючи апельсиновий) після Херсонської області.

Аналіз розвитку промисловості показав, що і в найбільш складні періоди промисловий комплекс залишається базовим формуванням для розвитку економіки області і забезпечує вагомий надходження до бюджетів усіх рівнів.

Однак промисловість залежить від загальнодержавної економіки, світової економічної та фінансової ситуації, також від зовнішньої кон'юнктури, вартості енергоресурсів, імпортової сировини, матеріалів. Саме вплив цих показників дозволив забезпечити нарощування обсягів на підприємствах базових галузей промисловості Одеської області за підсумками 2011 р.

Підсумки 2011 р., аналіз економічного стану області першого півріччя 2012 р. та прогноз на 2012 р., розроблений на основі методів економетричного моделювання, демонструють, що найбільш складний період пройдено, і намітилась тенденція до стабілізації та поступового відновлення економіки регіону.

Література:

1. Економічна доповідь. Стан промислового виробництва Одещини/Економічна доповідь. — Одеса, 2012. — 22 с.
2. Новак Е. Введение в методы эконометрики / Е. Новак. — М., 2004. — 245 с.
3. Кабак А.Ф. Економетрія / А.Ф. Кабак, О.В. Проценко. — Одеса, 2003. — 561 с.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2012 р.